

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Origen i futur de la llibertat

Llibertat per fer què? Per alienar-nos treballant i comprant? Per enriquir-nos? Per evadir-nos en la nostra subjectiva privatitzada? Per comprometre'ns col·lectivament? A l'assaig *Estrès i llibertat*, publicat per Arcàdia i traduït per Raül Garrigasait, Peter Sloterdijk treballa "perquè la paraula *liberalisme*, que ara, malauradament, designa més aviat una vida a la galera de la cobdícia, torni a ser sinònim de generositat", i perquè la paraula *llibertat* torni a ser "un signe de la simpatia per tot allò que emancipa els homes de despotismes de qual-sevol mena". El filòsof alemany creu que els dos conceptes són massa importants per deixar-los en mans dels liberals.

Sloterdijk ens adverteix que "sovint s'ha buscat la llibertat en llocs on és impossible trobar-la: en la voluntat, en l'acte de triar o en el cervell, i s'ha passat per alt el seu origen en l'actitud noble, en la força ascensional, en la generositat". De fet, assegura que "llibertat és només una altra paraula per dir noblesa". I conclou: "Si mai s'hagués de produir una regeneració intel·lectual del liberalisme polític, hauria de partir del fet que els homes no són només éssers possessius, àvids, ansiosos i necessitats que exigeixen via lliure per calmar la seva sensació de mancança i la seva fam de poder. També porten en si mateixos el potencial d'un comportament pròdig, generós i sobirà".

Però abans d'arribar a la idea de l'individu lliure compromès amb la

RALPH ORLOWSKI / GETTY

SLOTERDIJK: "UNA NACIÓ ÉS UNA COL·LECTIVITAT QUE CONSERVA EN COMÚ L'ABSÈNCIA DE CALMA"

comunitat, Sloterdijk busca l'origen de la relació entre les idees de llibertat i de comunitat política. Els "macrocosmos polítics" que "anomenàvem pobles i avui, per raó d'una dubtosa convenció semàntica, denominem societats" sorgeixen, segons ell, com a camps de forces integrats per l'estrès: "Una nació és una col·lectivitat que

aconsegueix conservar en comú l'absència de calma", és a dir, que integra la seva gent en una comunitat de preocupacions i excitacions que es generen dia rere dia. Vist així, Catalunya és una nació perfecta, perfectament estressada. És l'estrès de la revolta el que fa la nació. Parafraçant Ernest Renan, "la nació és un plebiscit diari, però no sobre la Constitució, sinó sobre la prioritat de les seves preocupacions", diu Sloterdijk. La primigènia llibertat republicana grega i romana és sinònim d'indignació col·lectiva.

Però quan al segle XVIII sorgeix l'individu modern, subjectiu, autònom, quan Rousseau experimenta el seu somieig, la seva deriva interior estirat i deixat anar en una barca enmig d'un llac suís, llavors cal repensar la idea de llibertat, i per tant de comunitat. Rousseau es desestressa, s'allunya de la societat, de les preocupacions col·lectives. Es desencadena: "L'home ha nascut lliure, i a tot arreu porta cadenes", havia escrit. Anticipa el romanticisme. Però alhora també formula, al final de la seva vida, el concepte de "voluntat general" que obre el camí a intercanviar "la llibertat individual real per una llibertat fictícia en la subjectivitat del grup". És el germen dels totalitarismes socialistes. I, davant d'aquesta falsa dualitat, Sloterdijk es queda amb el compromís sartrià, amb l'assumpció de l'estrès i la llibertat, una llibertat generosa amb els altres. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] Tot això ho faig...

EMPAR MOLINER

Proa

208 pàgines i 19 €

1/3

NO-FICCIO

[1] Educar millor

CARLES CAPDEVILA

Arcàdia

192 pàgines i 12 €

1/13

[2] La filla del capità Groc

VÍCTOR AMELA

Planeta

400 pàgines i 21,50 €

-/1

[2] Sucs verds

CARLA ZAPLANA

Cossetània

126 pàgines i 12,90 €

2/58

[3] La vida sense la Sara...

PEP PUIG

Proa

256 pàgines i 20 €

6/4

[3] Li deien pare

CARLES PORTA

Pòrtic

136 pàgines i 12,90 €

7/3

[4] L'amor fora de mapa

ROC CASAGRAN

Sembra llibres

216 pàgines i 19 €

2/3

[4] Els ponts trencats

MANUEL MILIÁN MESTRE

Pòrtic

588 pàgines i 22,50 €

4/9

[5] Wonder

R.J. PALACIO

La Campana

420 pàgines i 14 €

4/179

[5] La resistència íntima

JOSEP MARIA ESQUIROL

Quaderns Crema

174 pàgines i 14 €

3/52

CASTELLÀ

FICCIO

[1] La legión perdida

SANTIAGO POSTEGUILLO

Planeta

1.200 pàgines i 22,90 €

1/2

NO-FICCIO

[1] El nombre de Dios es...

PAPA FRANCISCO

Planeta

150 pàgines i 17,90 €

1/7

[2] Historia de un canalla

JULIA NAVARRO

Plaza & Janés

880 pàgines i 22,90 €

2/5

[2] Ser feliz en Alaska

RAFAEL SANTANDREU

Grijalbo

352 pàgines i 16,90 €

-/1

[3] Oye, morena...

MEGAN MAXWELL

Planeta

554 pàgines i 15,90 €

4/4

[3] La magia del orden

MARIE KONDO

Aguilar

304 pàgines i 14,90 €

2/26

[4] Cinco esquinas

MARIO VARGAS LLOSA

Alfaguara

272 pàgines i 20,90 €

-/1

[4] Postcapitalismo

PAUL MASON

Paidós

426 pàgines i 25 €

-/3

[5] La chica del tren

PAULA HAWKINS

Planeta

500 pàgines i 19,50 €

5/40

[5] El arte de no...

RAFAEL SANTANDREU

Paidós

240 pàgines i 17,95 €

-/158

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

La importància d'una coma (i 2)

Resolc el problema que us vaig plantejar dissabte passat: descobrir quina coma era indefensible en el desenllaç d'aquest microconte de l'Empar Moliner: "Ella s'ha posat vermella per la manera, tan desvalguda i plena de confiança, tan provocativa, sense voler, que ell ha fet servir per dir el seu nom. Ara, després d'aquest «Ostres, Sílvia...», ja tot és possible. Tornaran junts al cotxe, es posaran roba seca, però ella ja no es canviarà, polida i asexualada com ha fet al matí, abans de córrer. Ell ha dit: «Ostres, Sílvia...» I ara ella el veu per primer cop. El considera. El troba sexi. El vol".

En el text hi ha comes optatives, però només una el distorsiona fins al punt de fer-lo ininterpretable. Amb els 30 comentaris dels lectors faig un rànquing de comes que ells

traurien i jo respectaria com una opció de l'autora: 1) Entre "manera" i "tan". És una coma optativa i que sobta una mica, però no és indefensible, perquè "tan desvalguda [...] voler" pot ser entès com un incís explicatiu (pot anar entre guions); eliminar-lo no crea cap problema. 2) Entre "matí" i "abans". És també optativa però defensible: "abans de córrer" concreta en quin moment del matí. Pot ser informació addicional. 3) Entre "tan provocativa" i "sense voler". També optativa. El "sense

EL RESULTAT DE L'EXERCICI CONFIRMA QUE LA PUNTUACIÓ S'ENSENYA POC I MALAMENT

voler" pot ser explicatiu. 4) Entre "Ostres" i "Sílvia". És una coma del tot necessària: "Sílvia" és un vocatiu. 5) Entre "seca" i "però". La veig necessària i fins i tot podria ser un punt.

La coma que jo i tres lectores trauríem, la indefensible, és la que hi ha entre "canviarà" i "polida". En efecte, amb la coma, "polida i asexualada com ha fet al matí" passa a ser un incís explicatiu prescindible i la frase diu, contradient-se, que ja no es canviarà. Ha de dir que sí que es canviarà però no de la manera polida i asexualada del matí. L'abast de la negació ha d'arribar a "polida i asexualada", i la coma impedeix que hi arribi.

El resultat de l'exercici em confirma en la idea que la puntuació s'ensenya poc i malament. Convido els docents a fer exercicis com aquest per detectar-ho i posar-hi remei. ♦♦